

Výzkum vesmíru s pomocí veřejnosti

Miloslav Zejda

Ústav teoretické fyziky a astrofyziky MU

U3V, MU, 23. 11. 2017

Občanská věda (Citizen Science)

- ❖ dárci – věnují prostředky, budovy, prostory
- ❖ poskytovatelé – dají k dispozici své počítače
  - sdílené výpočty, př. hledání mimozemského života
- ❖ analytici (objevitelé, zpracovatelé) – analýza dostupných dat, obrázků
  - komety, SOHO, proměnné hvězdy; zpracovatelé – Galaxy ZOO, ...
- ❖ pozorovatelé – pozorování proměnných hvězd, exoplanet, ...
- ❖ spolupracovníci profesionálních astronomů (Pro-Am collaboration)

Sdílené výpočty

Superpočítač Salomon (76 896 procesorů) - nejvýkonnější v ČR (v národním centru IT4Innovations v Ostravě, 87. na světě)
pro srovnání nejvýkonnější na světě v Číně 10 649 600 procesorů!

odhad prodeje PC za 3Q 2017
67 mil. kusů!

Název	Spuštěno	Domácí instituce	Zaměření	BOINC	Aktivní jednotky	Výpočetní výkon [TeraFLOPS]
SETI@home	17.5.1999	University of California, Berkeley	Hledání mimozemského života pomocí analýzy specifických rádiových frekvencí přijímaných z vesmíru	ano	přes 5 000 000 (leden 2016)	821 773 (leden 2016)
Cosmology@Home		University of Illinois at Urbana-Champaign	Nalezení nejpřesnějšího modelu popisujícího náš vesmír	ano	7 370 (XI. 2015)	12 119 (XI. 2015)
Milkyway@Home	7.7.2007	Rensselaer Polytechnic Institute	Vytvoření velmi přesného 3D modelu naší Galaxie využitím dat ze Sloan Digital Sky Survey	ano	27 408 (XI. 2015)	401 561 (XI. 2015)
Stardust@home	1.8.2006	University of California, Berkeley, NASA, The Planetary Society	Skenování a analýza kolektoru z mise NASA Stardust k zachycení částic z kómy komety Wild 2	ne		
theSkyNet POGS	13.9.2011	International Centre for Radio Astronomy Research	Analýza radioastronomických dat z Australian Square Kilometre Array Pathfinder a The Square Kilometre Array	ano	14 328 (XI. 2015)	47 111 (XI. 2015)
Albert@home		University of Wisconsin–Milwaukee, Max Planck Institute	Testovací projekt pro Einstein@home	ano	773 (I. 2016)	6 980 (I. 2016)
Asteroids@home	20.6.2012	Charles University in Prague, Czech	Významně zvýšit naše znalosti o fyzikálních vlastnostech asteroidů	ano	21 093 (I. 2016)	220 189 (I. 2016)
Einstein@Home	19.2.2005	University of Wisconsin–Milwaukee, Max Planck Institute	Hledání pulsarů využitím dat rádiových signálů a gravitačních vln	ano	2 761 797 (XI. 2015)	904 293 (XI.2015)

Hledání mimozemského života

1999 - SETI@home - David Gedye

&

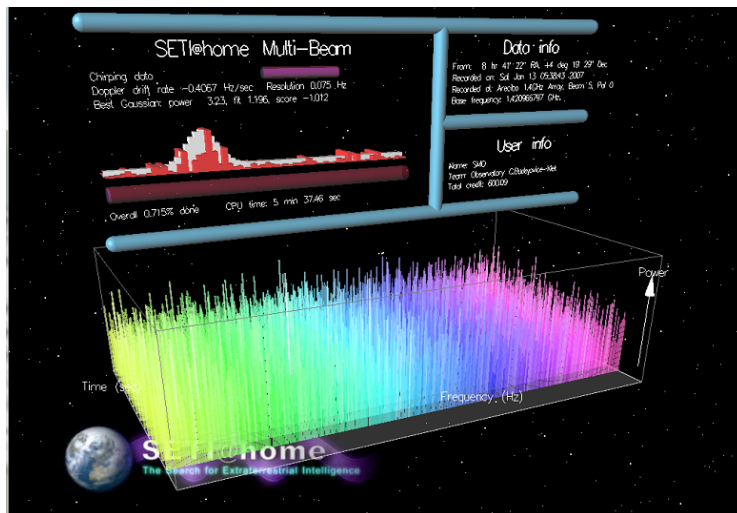

Craig Kasnoff

od 2005 BOINC (Berkeley Open Infrastructure for Network Computing)

<https://setiathome.berkeley.edu/kiosk/>

<http://seti.czechnationalteam.cz/>

Nestačil by mobil?

Příklady „mobilové“ vědy:

iSPEX – Frans Snik a kol. – zařízení pro iPhone; s fotoaparátem na iPhonu vytvoří monitorovací zařízení určování prašnosti v ovzduší. Výsledky se sdílí na serveru, kde se generuje online mapa aktuálního znečištění různými částicemi <http://ispex.nl/en/>

CRAYFIS – detekce vysokoenergetických částic kosmického záření
<https://crayfis.io/>

MyShake – aplikace pro mobily; čidla v mobilech zaznamenávají otřesy a pomáhají sbírat data <http://myshake.berkeley.edu/>

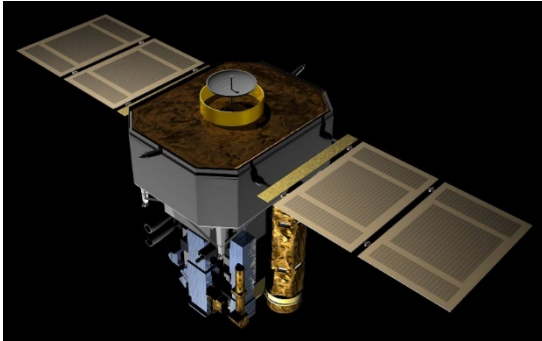
Mobily - využití v mnoha oborech – medicína, dopravní informace, meteorologie, monitoring životního prostředí, ...

Vyседávání u počítače

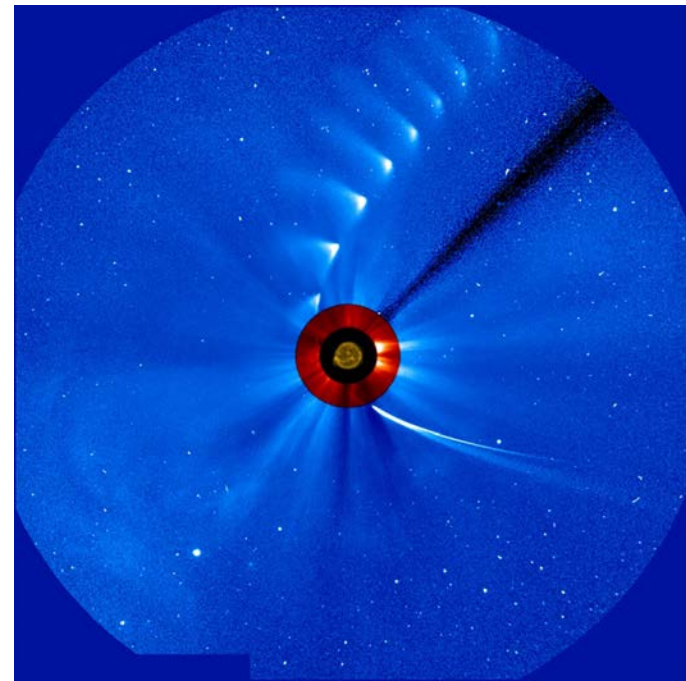
SOHO (Solar and Heliospheric Observatory)

- v činnosti od května 1996
- plánovaná délka 3 roky, v činnosti téměř 22 let!

Úkoly – výzkum Slunce (atmosféry, slunečního větru i podpovrchových vrstev - helioseismologie)

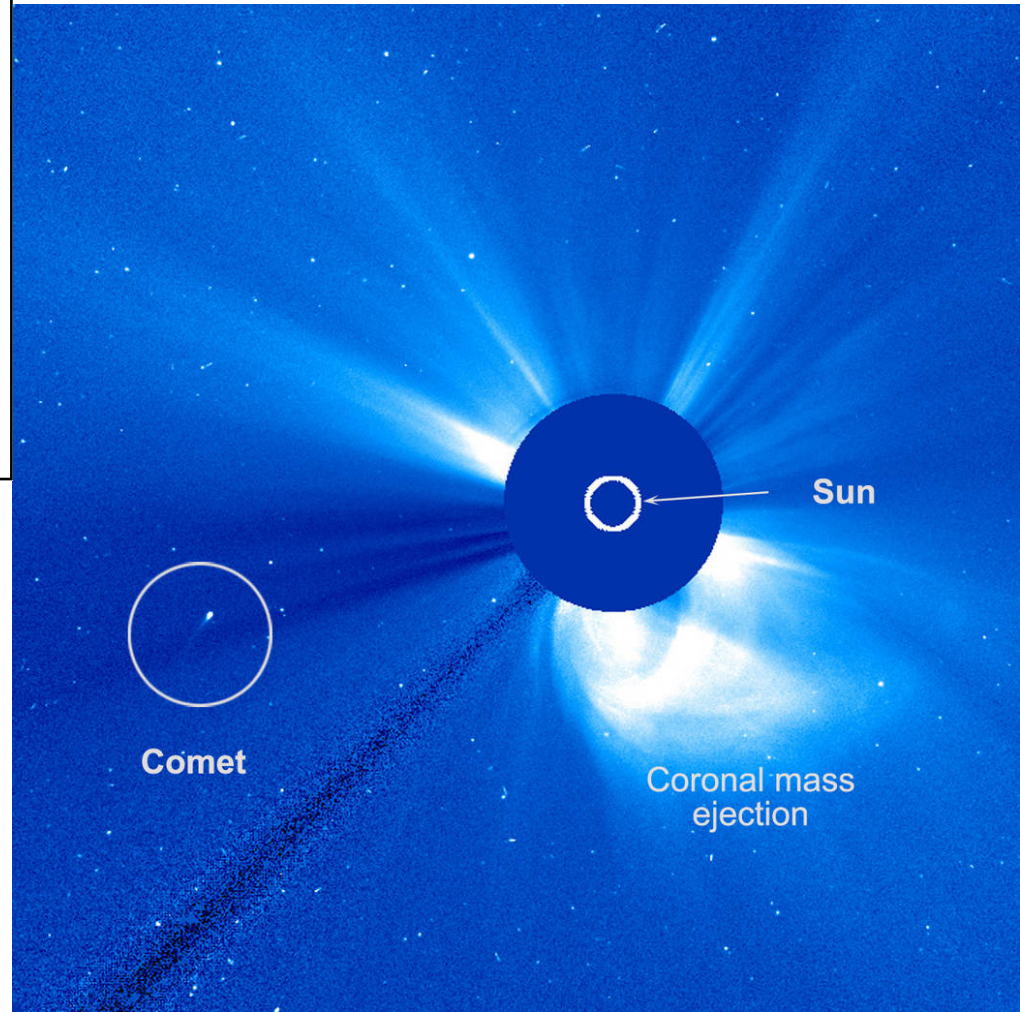
Nečekaně úspěšný vedlejší produkt:
nejúspěšnější projekt v objevování komet
(za účasti veřejnosti)!

web s aktuálními snímky

<https://sohowww.nascom.nasa.gov/data/realtime-images.html>

A DIRECTORY OF WAYS TO PARTICIPATE IN SPACE EXPLORATION

LIFE SUPPORT
NASA AIR PRIZE

ASTRONOMY
PROJECT PHAEDRA

BIOLOGY
VASCULAR TISSUE CHALLENGE

ASTRONAUTS
SPACELOG

PLANETS
PLANET HUNTERS

MARS
MSIP

MARS
PLANET FOUR

BLACK HOLES
GALAXY ZOO RADIO

STARS
AAVSO

SPACETIME
EINSTEIN @HOME

COMETS
SUNGRAZER

UNIVERSE
LHC@HOME

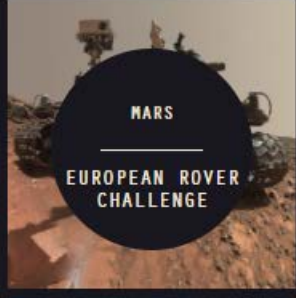
SUN
SUNSPOTTER

EARTH
CITIES AT NIGHT

MARS
AUSTRIAN SPACE FORUM

MARS
EUROPEAN ROVER CHALLENGE

ALIENS
SETI@HOME

PLANETS
DISK DETECTIVE

STARS
STARDUST @HOME

GALAXIES
GALAXY ZOO

MARS
UNIVERSITY ROVER CHALLENGE

COMETS
COMET HUNTERS

ZOO NIVERSE

REAL SCIENCE ONLINE

THE
MILKYWAY
PROJECT

planethunters.org

GALAXY ZOO HUBBLE

SOLAR
STORMWATCH

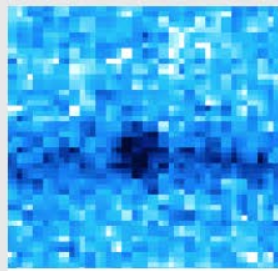
MOON ZOO

<https://www.zooniverse.org/>

SOLAR STORMWATCH II

GALAXY NURSERIES

SUPERNOVA SIGHTING

EXOPLANET EXPLORERS

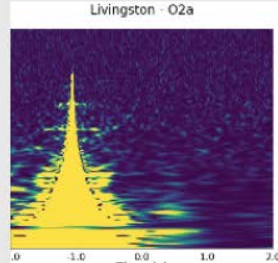
BACKYARD WORLDS:
PLANET 9

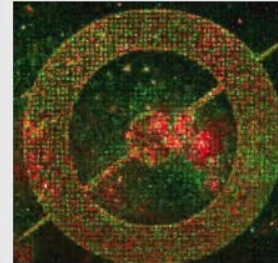
PLANET FOUR: RIDGES

HUBBLE'S HOT STARS

GRAVITY SPY

MILKY WAY PROJECT

RADIO METEOR ZOO

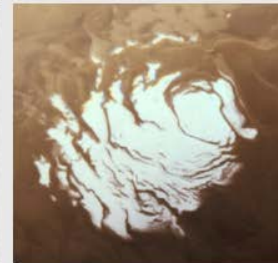
SUPERNOVA HUNTERS

POPPIN' GALAXY

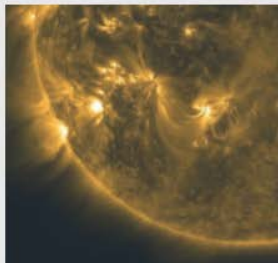
COMET HUNTERS

PLANET FOUR: TERRAINS

SCIENCE GOSSIP

SUNSPOTTER

DISK DETECTIVE

RADIO GALAXY ZOO

PLANET FOUR

PLANET HUNTERS

Projects

Active

Paused

Finished

ATE

HISTORY

LANGUAGE

LITERATURE

MEDICINE

NATURE

PHYSICS

SOCIAL SCIENCE

SPACE

Most Recently Launched

Showing 21-21 of 21 projects found.

Name:

Galaxy ZOO

GALAXY ZOO

ZOONIVERSE

Projects
Collections
Build a Project
How to Build
Project Policies
FAQ

About Us
Education
Our Team
Publications
Acknowledgements
Contact Us

Zooniverse Talk
Daily Zooniverse
Blog

Our Projects

We currently have dozens of **projects** on subjects ranging from astronomy, to climatology, to biology, to humanities.

CLASSIFY

STORY

SCIENCE

DISCUSS

PROFILE

LANGUAGE

Classify

GAMA

Invert

Examples

Restart

Note: Please always classify the galaxy in the centre of the image.

SHAPE

Is the galaxy simply smooth and rounded, or does it have features?

Smooth

Features

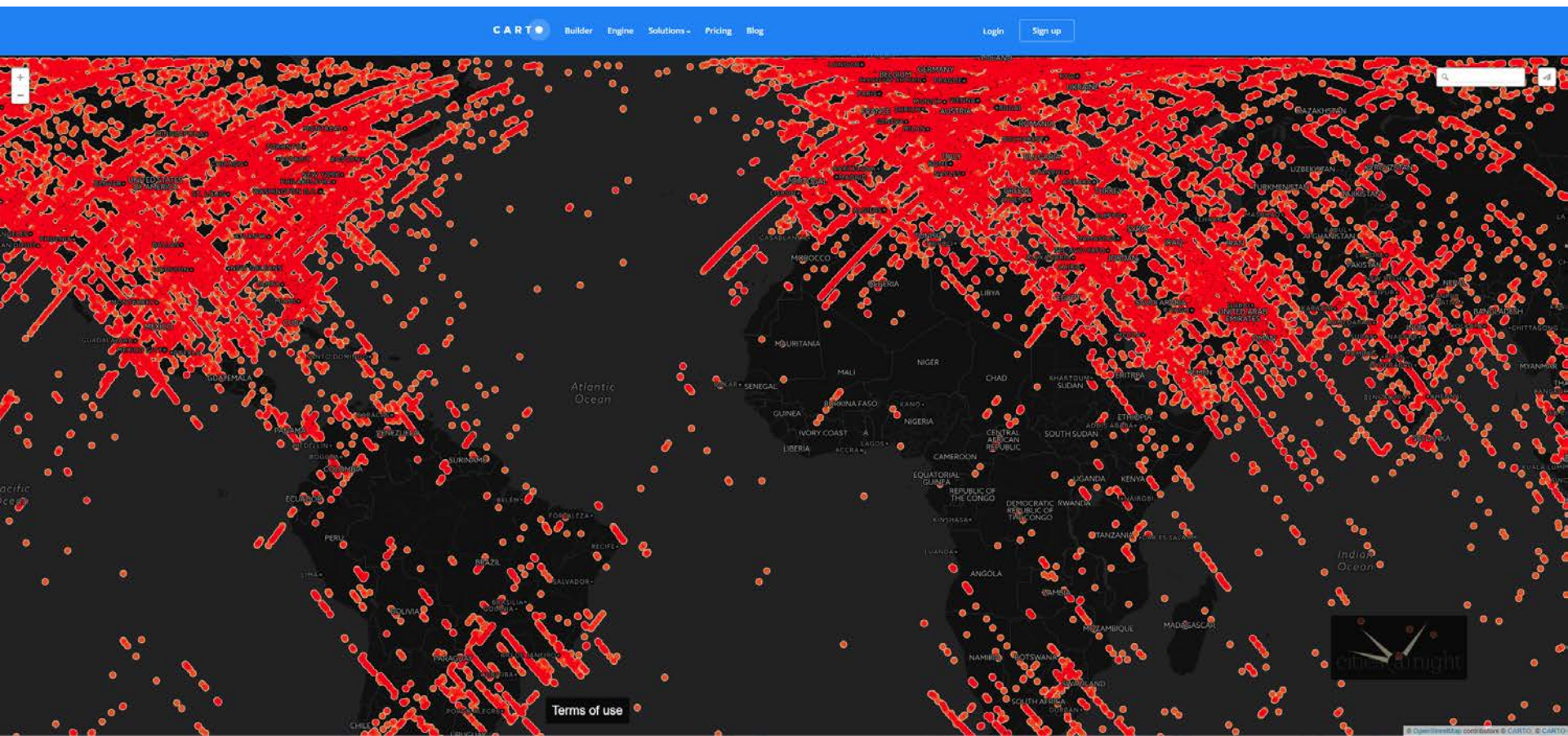

Star or artifact

Města v noci

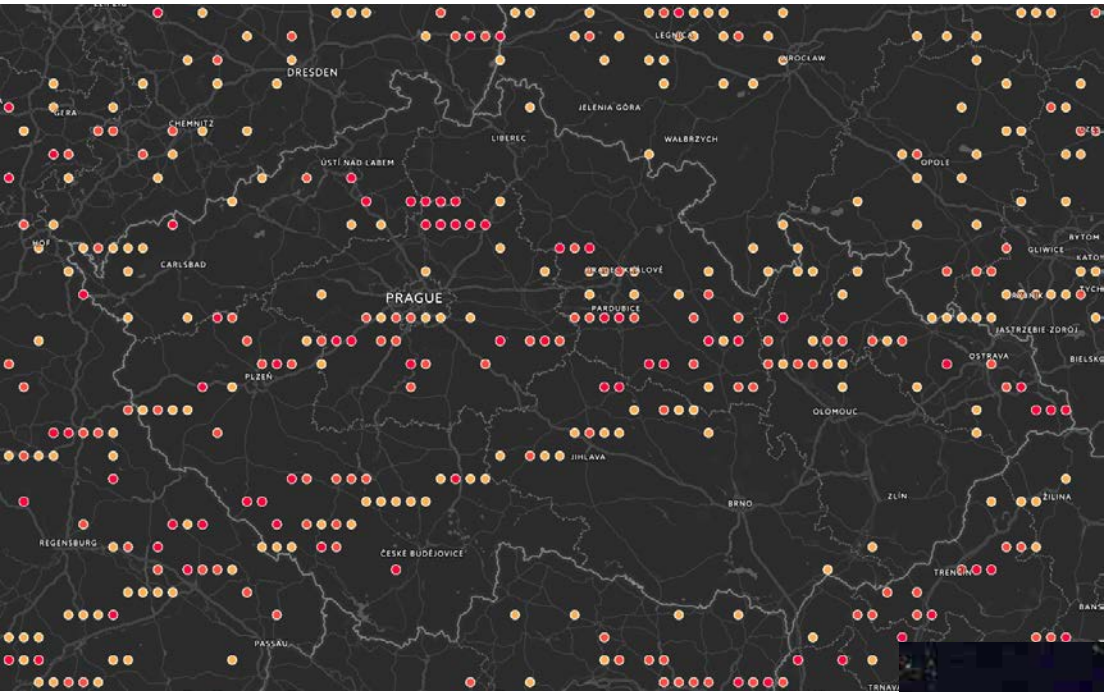
<http://citiesatnight.org/>

Klasifikace fotografií pořízených astronauty z Mezinárodní kosmické stanice pro vytvoření mapy světelného znečištění světa.

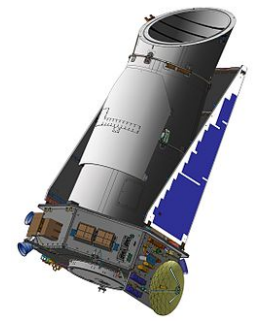
Česká republika

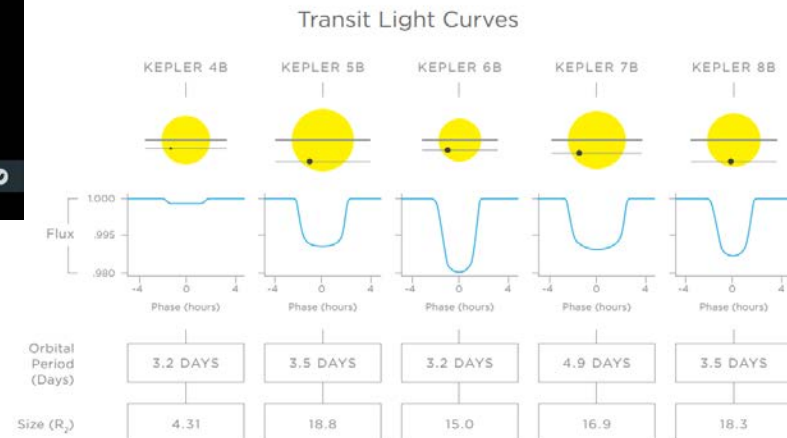
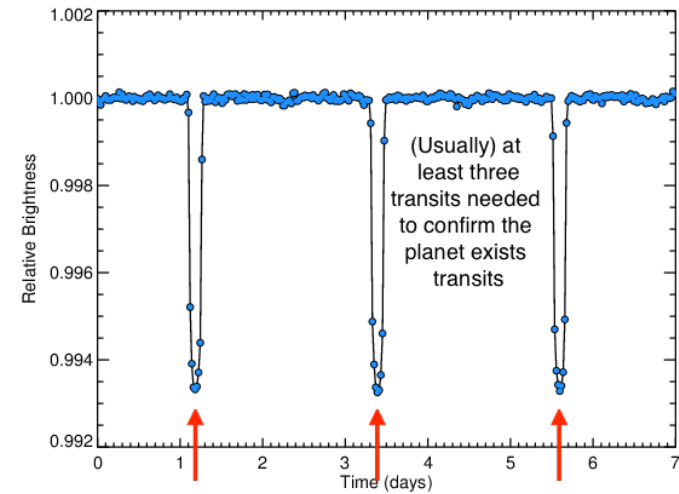
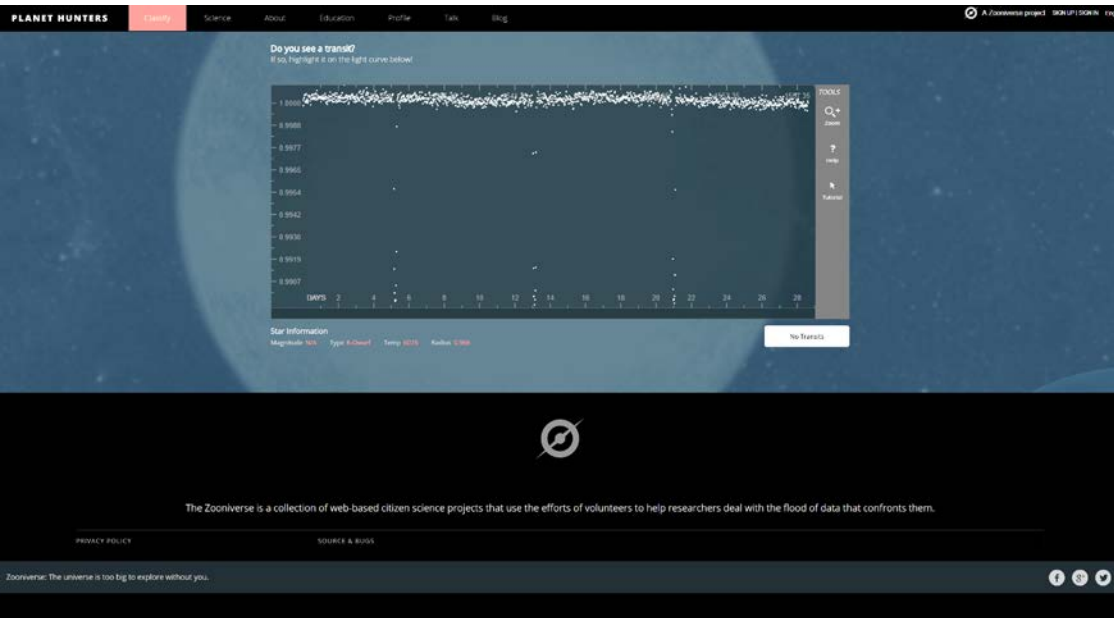

Lovci planet

<https://www.planethunters.org/>

Analýza fotometrických měření z družice KEPLER a hledání transitů

Nejvyšší úroveň občanské vědy v astronomii („amatérská“ astronomie)

amatér ≠ neumětel, packal

amatér = nadšenec

- za kvalitně odvedenou práci ale nedostává plat jako profesionál

V ČR amatérská astronomie na vysoké úrovni

Česká astronomická společnost - * 1917

Sekce proměnných hvězd - *1924

Pozorování proměnných hvězd a exoplanet

program pozorování zákrytových dvojhvězd – od r. 1960 centrem brněnská hvězdárna, prof. Oto Obůrka

později řídicí role přešla výhradně na Sekci PHE ČAS

projekty – BRNO – pozorování zákrytových dvojhvězd – O-C brána, minima
MEDÚZA – monitoring fyzických proměnných hvězd
TRESKA – pozorování exoplanet - ETD
HERO – monitoring optických protějšků vysokoenergetických zdrojů
a další

OEJV – Open European Journal on Variable Stars

<http://var2.astro.cz/>

Welcome to the **Open European Journal on Variable stars!**

- News / Announcements
- Introduction
- **OEJV Publications**
- Search...
- OEJV Editorial board
- Contact
- Upload your publication

- Editors

Fulltext : Search!

The *Open European Journal on Variable Stars*, alias OEJV is an **on-line electronic journal** for results, analysis and studies of Variable Stars. Since August 2006, OEJV has recruited an international [editorial board](#). Each paper is read by the editors who then vote to accept or reject submitted papers.

All OEJV publications are included in [Smithsonian/NASA ADS](#) (Astrophysics Data System) and [Simbad database](#).

Here you will find tables with extreme ranges of brightness for a variety of variables, times of minima of Eclipsing Binaries and times of maxima of pulsating stars. Results obtained from **both visual and CCD's are accepted**. The OEJV is open to anyone who wishes to publish their observations or results of research.

OEJV is supported by the [Variable Star Section of Czech Astronomical Society](#).

Dr. Marek Skarka, technical editor
Ladislav Smelcer, president of VSES

The *OEJV* is registered as on-line continuous journal: ISSN 1801-5964.

* These web pages are hosted on the server of [Express Astronomical Information \(EAI\)](#) *

Created by © [Web Services](#), 2005

O - C gateway

Dotazbě okamžiků minim (S) a maxim (M)

O-C gateway

Hvězda: TW Dra

IDENTIFIKACE				HVĚZDNÉ VELIKOSTI				EXTERNÍ O-C
STAR	RA2000	DE2000	TYPE	STAR	MAXP	MINP	MIN5	COL
TW Dra	15 33 51.06	+63 54 25.7	EA	TW Dra	8	10.5	8	P

M0 PER PER/2

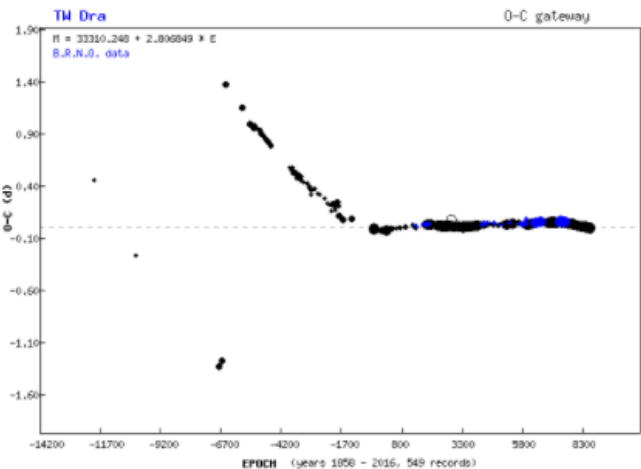
(GCVS)

Zvolte rozsah os x a y (je možné upřesnit jen některý)

O-C min: O-C max: +/- 0.05d, 0.1d

EPOCH min: EPOCH max: automaticky

(Uživatelské elementy)

Vložte svá data, která chcete zobrazit Každý okamžik minima musí být na samostatném řádku. Dodržte formát HJDmin TYP PRIMARY/SECONDARY.

24512345.678 ccd/vis/pg p/s

Uživatelská data:

Odeslat

legenda

- primary
  - vizuál
  - fotografie
  - CCD / photoelectric
- secondary
  - CCD / photoelectric
  - fotografie
  - vizuál

Zobrazená data:

EPOCH	O-C	HJDmin	P/S	METHOD	OBSERVER	SOC, BULLETIN, S2, BUL2, REMARK, INSTRUMENT
-10206	0.2511	4663.2960	p	vis	Dembowski	,,D,Lich,AN 217.463,
-6738	-1.3134	14396.3860	p	pg	Blazko S	,,D,Lich,AN 187.42,
-6616	-1.2650	14738.8700	p	pg	Pickering E	,,D,Lich,HC 159,
-6472	1.3827	15145.7040	p	pg	Pickering E	,,D,Lich,HC 159,
-5788	1.1560	17065.3620	p	pg	Blazko S	,,D,Lich,AN 187.42,
-5455	1.0043	17999.8910	p	pg	Pickering E	,,D,Lich,HC 159,
-5319	0.9818	18381.6000	p	pg	Pickering E	,,D,Lich,HC 159,
-5310	0.9612	18406.8410	p	pg	Pickering E	,,D,Lich,HC 159,

The literature reference:

ETD Exoplanet Transit Database

ETD - Exoplanet Transit Database

Observers community | How to contribute to ETD | Model-fit your data | Transit predictions | KEPLER Transit predictions | KEPLER Candidates

- Observing campaigns: **Photometric monitoring of β Pictoris b** Validity from March 1, 2017 till March 31, 2018, by Iva Laginja, Leiden Observatory, Netherlands, laginja@strw.leidenuniv.nl

ETD is here to supply quickly and easily the list of all ever observed transits of transiting exoplanets to observers and researchers.

Our database administrators are periodically checking for new transits - both in literature and in on-line internet sources. Each transit is stored with complete citations, link to the paper / on-line source URL.

For each exoplanet, there is available graphical output of relations:

- transit TIMINGS vs. EPOCH
- transit DURATION vs. EPOCH
- transit DEPTH vs. EPOCH and
- list of available transits.

Data quality is rated for each observation and the DQ index is taken into account while plotting graphs.

Tools for observers :

- Observers can plot their own observations in diagrams.
- Model-fitting of transit observation and finding out parameters HJDmid, Depth, Duration.
- Global transit predictions.

OBJECT	CONST	# OF DATA	TIME SPAN FROM - TILL	LAST CHANGES (DAYS)
1 CoRoT-1 b	Mon	87	2007-02 - 2016-02	18. Mar 2016 (613)
2 CoRoT-10 b	Acl	1	2007-06 - 2007-06	16. Jun 2010 (2715)
3 CoRoT-11 b	Ser	4	2008-05 - 2012-06	28. Jun 2011 (1972)
4 CoRoT-12 b	Mon	4	2007-10 - 2015-12	07. Jan 2016 (684)
5 CoRoT-13 b	Mon	1	2008-11 - 2008-11	16. Jun 2010 (2715)
6 CoRoT-17 b	Sct	1	2009-04 - 2009-04	29. Jun 2011 (2338)
7 CoRoT-18 b	Mon	9	2010-05 - 2015-11	23. Nov 2015 (729)
8 CoRoT-19 b	Mon	2	2010-03 - 2013-03	14. Mar 2013 (1713)
9 CoRoT-2 b	Acl	69	2005-07 - 2016-08	31. Aug 2016 (447)
10 CoRoT-20 b	Mon	4	2010-03 - 2014-03	24. Mar 2014 (1338)
11 CoRoT-3 b	Acl	3	2007-07 - 2010-07	26. Jul 2010 (2675)
12 CoRoT-4 b	Mon	1	2007-02 - 2007-02	23. Aug 2008 (3377)
13 CoRoT-5 b	Mon	7	2007-10 - 2015-02	18. Aug 2015 (826)
14 CoRoT-6 b	Oph	5	2008-05 - 2015-06	08. Oct 2015 (775)
15 CoRoT-8 b	Acl	7	2007-05 - 2016-07	27. Aug 2016 (451)
16 CoRoT-9 b	Ser	1	2008-05 - 2008-05	18. Mar 2010 (2805)
17 EPIC 218916923 b	Sgr	1	2015-10 - 2015-10	11. Feb 2017 (283)
18 EPIC 228735255 b	Vir	1	2016-07 - 2016-07	31. Jul 2017 (113)
19 EPIC-203771098 b	Sco	1	2014-09 - 2014-09	11. Jan 2016 (680)
20 EPIC-203771098 c	Sco	1	2014-09 - 2014-09	11. Jan 2016 (680)
21 EPIC-210957318 b	Ari	5	2015-02 - 2016-12	12. Jan 2017 (313)
22 EPIC-211089792 b	Tau	11	2004-08 - 2017-01	12. Jan 2017 (313)
23 EPIC-212110888 b	Cnc	5	2015-04 - 2017-01	12. Jan 2017 (313)
24 GJ1214 b	Oph	83	2009-05 - 2016-05	19. May 2016 (551)
25 GJ3470 b	Cnc	17	2012-01 - 2016-02	18. Mar 2016 (613)
26 GJ436 b	Leo	152	2005-01 - 2016-04	02. May 2016 (568)
27 HAT-P-1 b	Lac	39	2006-09 - 2016-09	27. Dec 2016 (329)
28 HAT-P-10/WASP-11 b	Ari	81	2008-09 - 2016-10	27. Dec 2016 (329)
29 HAT-P-11 b	Cyg	51	2004-07 - 2016-07	27. Aug 2016 (451)
30 HAT-P-12 b	CVn	69	2007-11 - 2016-07	27. Aug 2016 (451)
31 HAT-P-13 b	UMa	81	2008-04 - 2015-11	23. Nov 2015 (729)
32 HAT-P-14 b	Her	17	2009-02 - 2014-06	14. Jul 2014 (1226)
33 HAT-P-15 b	Per	3	2008-06 - 2015-11	23. Nov 2015 (729)
34 HAT-P-16 b	And	58	2009-07 - 2016-11	27. Dec 2016 (329)
35 HAT-P-17 b	Cyg	7	2008-11 - 2016-06	27. Aug 2016 (451)
36 HAT-P-18 b	Her	37	2008-09 - 2016-04	02. May 2016 (568)
37 HAT-P-19 b	And	55	2009-09 - 2016-12	12. Jan 2017 (313)

What's new: | Archive

Tohle se mi líbí

To se líbí vám a 17 přátelům

ETD - Exoplanet Transit Database

Dear observers, Exoplanet Transit Database is back on-line!

You can use all its features as usually. Sorry for long shutdown.

http://var2.astro.cz/ETD

ETD - Exoplanet...

Current statistics: (22. 11. 2017)

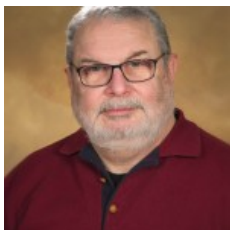
# of objects: 320
# of transits: 6735

DQ	# of transits
1	1521
2	1088
3	2605
4	800
5	712

Výstupy amatérské práce - příklady

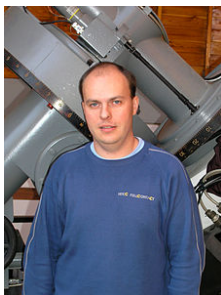
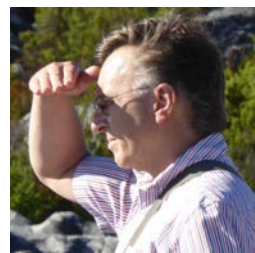

Pavel Cagaš – pozorovatel, objev vícenásobného systému, 4+18 článků
(recenzované+ostatní)

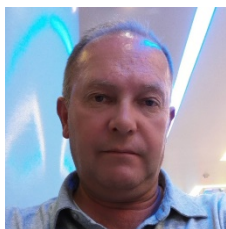
Reinhold Auer – pozorovatel, 1+8 článků

Stephanus de Villiers – pozorovatel, 8+7 článků

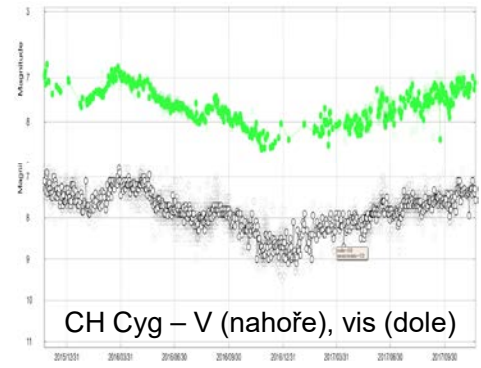
Kamil Hornoch – nejlepších objevitel nov na světě – 377 objevů!
(stav k 22.11.2017)

Francesco Acerbi – jen zpracování, výpočet modelů těsných dvojhvězd,
14+11 článků

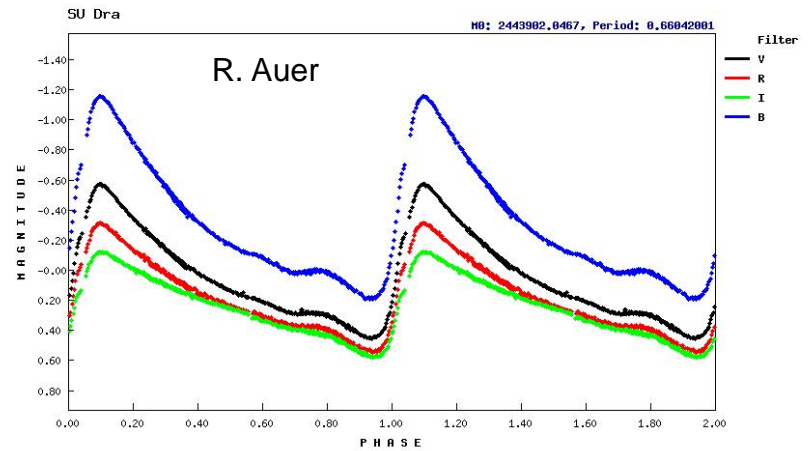
a mnoho dalších ...

Nedůvěra profesionálních astronomů

Lidský fotometr – Sebastian Otero, Pavol A. Dubovský,
Kamil Hornoch - SN 1993j x ES UMa

CCD měření vysoké kvality – na zakázku

Koordinovaná pozorování – kampaně, souběžná pozorování s družicemi

Občanská věda žije!

Zapojte se taky a zúčastněte se úžasného dobrodružství vědeckého bádání!

Hodně úspěchů!

Zajímavé odkazy:

<https://www.iau.org/public/themes/citizen-science-projects/>

<https://spacehack.org/>

<https://www.zooniverse.org/>

<https://www.scientificamerican.com/citizen-science/>

<https://ecsa.citizen-science.net/>

<http://www.dwfprogram.altervista.org/index.html>

<http://www.skyandtelescope.com/get-involved/pro-am-collaboration/>

